

Foredrag i Søe-Lieutenant-Selskabet den 10. marts 1953.

Orlogskaptajn F.C. Heisterberg-Andersen: Grønlands forsvar og

Grønlands kommando.

Indledning.

1. Dader i dette foredrag, dels som en naturlig konsekvens af dets titel og dels udfra ønsket om at forsøge at klarlægge forskellige forhold, som formentlig ikke alle er dette selskabs medlemmer almindeligt bekendt, vil blive givet en del oplysninger om forskellige forhold ved GLK, vil der med nogen ret kunne spørges, hvorfor et saadant foredrag ikke er søgt afholdt af et medlem, som gennem tjeneste ved GLK maatte bedømmes at have mere baggrund derfor end jeg, Det vil derfor ^{for medlemmet} indledningsvis at oplyse, at bestyrelsen har forsøgt at faa admiral Kjølens til at holde foredraget, men admiralen maatte af hensyn til den usikkerhed, der paa det tidspunkt, hvor bestyrelsen rettede sin henvendelse, herskede med hensyn til muligheden for et besøg i København, beklageligvis erklære sig ude af stand hertil.

Med hensyn til mine egne forudsætninger for at kunne behandle et emne, som det der er paa dagsordenen i aften, skal jeg kun lige sige, at baggrunden herfor dels er personlig interesse for de problemer, der knytter sig til Grønlands forsvar og dansk militært virke i Grønland, dels en først 3-aarig tjeneste i søvernsstaben efterfulgt af en nu godt 2-aarig tjeneste i forsvarsstaben, hvor jeg begge steder har beskæftiget mig med søger vedrørende Grønland, og dels endelig visse personlige indtryk indhentet under forsvarschefens inspektionsrejse til Grønland i sommeren 1952, paa hvilken rejse jeg havde den ære at ledsage forsvarschefen.

Det var iøvrigt paa denne rejse, det blev bestemt, at jeg skulle forsøge at holde dette foredrag i Søe-Lieutenant-Selskabet.

2. Jeg har indhentet formandens bemyndigelse til at maatte meddele, at foredraget klassificeres FORTROLIGT, idet jeg for en ordens skyld skal indskyde, at en del oplysninger ligger i overkanten af det, der normalt vil kunne klassificeres saadan, men jeg har anset det for forsvarligt at tage enkelte saadanne oplysninger med for at forsøge at faa et mere afrundet billede af forholdene idag frem.
Strategiske forhold.

3. En nærmere betragtning af Grønlands beliggenhed i forhold til de omraader i USA og Sovjetunionen, hvis industripotential er væsentlige faktorer for magtbalancen idag, siger i sig selv det meste af det, der er at sige om Grønlands strategiske værdi.

For at springe lige ud i det ~~XXX~~ saa lad mig tage forsvarsomraadet ved Thule som udgangspunkt og blot nævne, at afstanden herfra til New York er 2400 miles og til Moskva ca. 2750 miles, til Omsk ca. 3200 miles, til Stalinsk ca. 3350 miles og til Vladivostok ca. 4100 miles.

I relation til et moderne strategisk bombeluftfartøjs aktionsradius vil dette betyde, at alle betydende industricentrer i Sovjetunionen vil kunne dække fra forsvarsomraadet ved Thule.

Da endvidere de korteste ruter fra Sovjet til USAs industricentrer passerer polkalotten, vil det ogsaa ses, at Grønland er af væsentlig betydning som stationeringsomraade for det fremskudte radarvarslings- og jagerforsvar, som skal levere det første værn mod strategisk udbombning af den del af NATO-omraadet, som udgøres af Canada og USA.

I det hele taget indtager som bekendt hele polomraadet en mere og mere fremtrædende plads i vor dages strategiske forsvarsplanlægning. At dette ogsaa er tilfældet for Sovjets vedkommende fremgaar bl.a. af de nyligt skærpede bestemmelser for saa vidt angaar det sovjetiske søterritorium i Ishavet.

Om Sovjet raader over luftbaser, der i strategisk henseende er lige saa velbeliggende som Thuleomraadet, skal jeg ikke kunne udtale mig om. Fra amerikansk side mener man, at hvis Sovjet i polregionen har bygget et til Thule svarende anlæg, ligger det paa Franz Josefs Land.

4. Udover denne betydning som baseomraade for luftkrigens strategiske og taktiske komponenter har Grønlands "vejrproduktion" en ikke ringe betydning. De grønlandske vejrobservationer er et uundværligt led i enhver vejrprognose for Nordatlanten og for store dele af det vesteuropæiske fastland - vejret er som bekendt en faktor, der med ikke ringe vægt indgaar i planlægningen af alle større operationer.

5. Endelig skal jeg nævne, at det grønlandske omraade kan have en vis værdi som baseomraade for saadanne sø- og luftstyrker, som indgaar i beskyttelsen af de for hele Vesteuropa livsvigtige forsyningslinier over Nordatlanten. De vanskelige besejlingsforhold om vinteren formindsker imidlertid værdien noget og placerer Island i første række i denne henseende.

6. For fuldstændighedens skyld bør i forbindelse med en omtale af Grønlands strategiske betydning ogsaa nævnes udnyttelsen af kryolitforekomsterne ved Ivigtut, en rigdom, som desværre synes at være tappet til sidste draabe i en ikke alt for fjern fremtid.

Om værdien af blyforekomsterne ved Mestersvig i Østgrønland er det vist endnu for tidligt at udtale sig.
Grønlandsoverenskomsten.

7. Grønlands strategiske betydning for Nato ligger, som jeg før nævnte, primært i værdien som et velegnet udgangspunkt for en del af den strategiske luftoffensiv mod Sovjet samt i værdien som et fremskudt luftforsvarspost for det amerikanske fastland.

Den amerikanske interesse for Grønland saavel under den anden verdenskrig som under de nuværende tingenes tilstand er derfor forstaaelig.

Det nødvendige grundlag for amerikansk militær anvendelse af omraader i Grønland skabtes ved den mellem daværende gesandt Henrik Kaufmann paa den handlingshæmmede danske regerings vegne og den amerikanske regering den 9. april 1941 i Wasington undertegnede overenskomst.

Af større militære anlæg udbyggedes under denne overenskomst flyvebaserne Blue West 1 ved Narssarssuak nord for Julianehaab og Blue West 8 ved Søndre Strømfjord samt Marinebasen Grønved ved Ivigtut. Derudover anlagdes et par nødflyvepladser - en paa vestkysten og en paa østkysten - samt en række mindre anlæg i form af radiofaciliteter til flyvebaserne og endelig Loranstationer, fyr m.v. til hjælp ved navigeringen i saavel luften som paa søen.

8. Det vil errindres, at der i aarene mellem den anden verdenskrigs afslutning og skabelsen af Atlantpagten i den danske presse og offentlighed rejste sig stærke røster for at faa ophævet overenskomsten fra 1941 og dermed tilintegjort det formelle grundlag for amerikanske styrkers forbliven i Grønland. Fra amerikansk side (presseside) rejstes til gengæld spørgsmaalet om amerikansk køb af Grønland. For alle parter var imidlertid eet klart, nemlig, at amerikanerne saa ganske givet ikke var til sinds at opgive det fodfæste, de havde faaet i Grønland.

Danmarks tilslutning til NATO og visse af denne organisation vedtagne bestemmelser, hvori det henstilles til deltagerlandene om i det fælles forsvars interesse at optage bilaterale forhandlinger angaaende bl.a. hver enkelt nations behov for, og ønsker om at kunne raade over basefaciliteter m.v. indenfor en anden deltagers territorium, førte til de forhandlinger mellem Danmark og USA, der afsluttedes med undertegnelsen den 27. april 1951 af en overenskomst om forsvaret af Grønland.

9. Det er denne overenskomst, der idag danner grundlaget for det stedfindende kæmpemæssige amerikanske nybygnings- og genopbygningsprogram i Grønland, og som er rammen om det fælles forsvarsvirke i Grønland.

Da det er mit ~~K&K~~ indtryk, at kendskabet til overenskomstens bestemmelser ikke er saa overvældende udbredt blandt søofficerer, skal jeg ganske kort omtale nogle af de vigtiske punkter.

Det slaas indledningsvis fast, at overenskomsten er indgaaet i henhold til anmodning fra NATO og har til formaal gennem en forening af de to landes bestrebelse paa kollektivt forsvar at bidrage til forsvaret af det nordatlantiske traktatomraade og derigennem til deres eget forsvar.

Om de forsvarsanlæg, om hvis nødvendighed for udbygningen af forsvaret af Grønland og den øvrige del af NATO-området de to lande paa grundlag af NATO-forsvarsplaner fra tid til anden maatte blive enige, og som Danmark ikke er i stand til at oprette og drive paa egen haand, fastsætter overenskomsten følgende:

- (1) Over saadanne anlæg - de saakaldte forsvarsomraader - skal begge landes nationsflag vaje,
- (2) det aftales fra tid til anden, hvorledes ansvaret for driften og vedligeholdelsen af forsvarsomraaderne skal fordeles mellem de ~~XXXX~~ to lande,
- (3) for de forsvarsomraader, hvis drift og vedligeholdelse i henhold til aftale skal paahvile USA, gælder følgende:
  - til den amerikanske stab paa forsvarsområdet kan CHGLK knytte en dansk forbindelsesofficer med fornødent underlagt dansk militært personel. Med denne forbindelsesofficer skal alle vigtige lokale anlæggender, der berører danske interesser, forhandles, -uden indskrænkning i dansk suverænitæt er USA berettiget til indenfor et forsvarsomraade at gennemføre alle saadanne militære foranstaltninger og udbygninger, personel- og materiel-stationeringer m.v., som er en forudsætning for anlæggets hensigtsmæssige funktionering. - Danmark har ret til ~~XX~~ at anvende et forsvarsomraade i samarbejde med USA i forbindelse med forsvaret af Grønland og den øvrige del af NATO-området og til der at opføre og iværksætte saadanne anlæg og foranstaltninger, som ikke er til hinder for USAs virksomhed i området.
- (4) For et forsvarsomraade under dansk administration gælder med hensyn til amerikanske forbindelsesofficerer og USAs adgang til at anvende området tilsvarende bestemmelser som for forsvarsomraader under amerikansk administration.

Overenskomsten fastsætter endvidere, at den amerikanske marinestation Grønnedal overføres til Danmark paa visse nærmere angivne betingelser.

Det skal her paapeges, at Grønnedal ikke er et forsvarsomraade, men overenskomsten indeholder en bestemmelse om, at Danmark kan anmode om, at stationen overgaar til at blive forsvarsomraade, saafremt en af parternes forpligtigelser i henhold til den nordatlantiske traktat skulle nødvendiggøre foranstaltninger ved Grønnedal, som maatte overstige, hvad Danmark paa egen haand kan paatage sig,

Det bestemmes endvidere, at saavel Grønnedal som forsvarsomraaderne i det omfang, det kan gennemføres, vil blive stillet til raadighed for andre NATO-landes skibe, luftfartøjer og væbnede styrker i forbindelse med foranstaltninger til Grønlands forsvar og forsvaret af det øvrige NATO-omraade.

Danmarks skal yde bistand med hensyn til vejr- og forbindelsestjeneste samt med hensyn til fornødne opmaalinger paa søen og paa land.

Endelig indeholder overenskomsten bestemmelser for amerikanske skibes, luftfartøjers og væbnede styrkers adgang til og færden paa grønlandsk omraade, forbindelse med den stedlige befolkning, bestemmelser for afgifts- og skattefritagelse for amerikanske borgere i Grønland, bestemmelser for udøvelse af jurisdiktionsmyndighed og for amerikansk ejendom paa forsvarsomraaderne o.s.v. o.s.v.

Ved overenskomstens ikrafttræden ophørte overenskomsten fra 1941 med at være i kraft, og om overenskomstens varighed siges, at den ~~XXXXXX~~ tjener til gennemførelse af den Nordatlantiske Traktat, forbliver den i kraft i samme tidsrum som denne, d.v.s. i øjeblikket til 1969.

Forsvarsomraaderne,

10. I forbindelse med omtalen om grønlandsoverenskomsten vil det være naturligt at se paa de i dag eksisterende forsvarsomraader, hvoraf der findes 3, nemlig Narssarssuak Air Base og Søndre Strømfjord Air Base (tidligere kendt under betegnelserne BW-1 og BW-8) samt Thule Air Base - alle under amerikansk administration.

Narssarssuak og Søndrestrømfjord luftbaserne opførtes under den anden verdenskrig og anvendtes alle som transitbaser for en del af det luftfartøjsmateriel, der førtes frem til den europæiske krigsskueplads, og dels som basis for luftfartøjer til det direkte forsvar af Grønland samt til rekognosceringsvirksomhed - herunder jagten paa tyske ubaadsforsyningskibe, der i disse nordlige farvande havde et yndet tilholdssted.

Narssarssuak er idag fuldt udbygget og i militær henseende i mønstergyldig orden. Der raades over en fortrinlig startbane, mens hangar- og værkstedskapaciteten er forholdsvis begrænset. Tilflyvningsforholdene er relativt gode.

Basen anvendes hovedsagelig som transitbase for transatlantiske flyvninger - saavel med tunge luftfartøjer som med jagere - samt for transporterne til Thule forsvarsomraade.

Basen er udbygget med et havneanlæg og indeholder selvfølgelig alle de faciliteter i beboelsesmæssig og underholdningsmæssig henseende, som amerikanerne ikke kan være foruden.

Den amerikanske respekt for ting, der er mere end ca. 200 aar gamle, slaar igennem i baren, der ~~KØVAKKAKKIK~~ som hovedreklame anfører, at her serverer man "drinks with millions of years old ice"!

Narssarssuak anvendes af saavel det danske flyvevaaben som SAS, sidstnævnte bl.a. i forbindelse med transporten af personel og materiel for grønlandsdepartementet.

Basen er iøvrigt det eneste af de tre forsvarsomraader, hvor det er tilladt amerikansk personel at medtage familie.

11. Søndrestrømfjord Air Base bliver idag hovedsagelig anvendt som transitbase for beflyvningen af Thule ~~små~~ som depot - og lageromraade, hvilken sidste egenskab sidste aar medførte en ret omfattende udbygning af basens depot- og lagerkapacitet.

Det vil maaske errindres, at der i 1949 og 1950 fra amerikansk side paabegyndtes en ret omfattende reducering af styrkerne i Grønland, hvilket bl.a. medførte, at man helt lukkede BW-8, som Søndrestrømfjord forsvarsomraadet dengang hed, en lukning, som var meget mod danske interesser, idet man ansaa BW-8 som et nødvendigt led i de danske ~~INTEKX~~ ~~KSKKX~~ luftopmaalinge og som særdeles ønskelig for dansk beflyvning af Vestgrønland i det hele taget. Fra dansk side overtog man derfor en overgang i 1950 og 51 efter den amerikanske tilbagetrækning med en minimal styrke driften af BW-8 som nødflyveplads.

Det forcerede byggeprogram i Thule medførte imidlertid atter et amerikansk behov for at have BW-8 i fuld operativ tilstand, hvorfor USA gemovertog driften i 1951.

Som Narssarssuak raader Søndrestrømfjord over et havneanlæg. Dette er med en ca. 18 km lang vej og en "pipe line" forbundet med selve flyvepladsen, men er meget forfaldent og meget vanskeligt tilgængeligt paa grund af kraftig tilsanding, stammende fra en smeltevands-
-elv, der udmunder i bunden af fjorden.

Udlosning af brændstof fra tankskibe foregaar gennem flydeledninger fra en ankerplads forholdsvis langt fra land.

I forhold til Narssarssuaks smilende og venlige grønne omgivelser og perfekte orden er Søndrestrømfjord et rigtigt beskidt sted: ret vanskelige tilflyvningsforhold, nøgne og øde omgivelser, om vinteren begravet i sne, om sommeren i tommetykt støv, elendige sanitære forhold grundet eneste vandforsyning er en langt fra basen beliggende lille sø - kort sagt et sted, der saa langt fra svarer til normal amerikansk standard, men som nævnt maa den genoptagne drift ses i relation til Thule, og som alternativ flyveplads har Søndrestrømfjord givet stor værdi.

12. Thule forsvarsomraade - ja, det er temmeligt udelukket blot som et led i et foredrag at give noget rigtigt indtryk af dette gigantiske foretagende, der saa givet er det omraade, der er hovedhjørnestenen i den amerikanske militære virksomhed i Grønland i dag.

De amerikanske overvejelser angaaende bygning af en stor artisk ~~KAKK~~ luftbase for strategisk bombing paabegyndtes i 1950. Efter at foreliggende muligheder var undersøgt faldt valget paa Thule

som det mest hensigtsmæssige med hensyn til placering og vejrforhold, og derefter rullede lavinen med vanligt amerikansk tempo. Allerede i oktober 1950 forelå planer og tegninger fuldt udarbejdede, og arbejdsordrer var placeret på materiel.

Geodæter og landmaalere afrejste til Thule i 1951 og i marts samme år ankom det første hold arbejdere pr. luftfartøj.

I juli ankom skibskonvojer med materiel og 5-6000 arbejdere. Af de udarbejdede planer gennemførtes 40% i 1951, 50% i 1952 og de resterende 10% gennemføres i år.

Selv om formentlig en hel del oplysninger om Thule vil være kendt gennem de artikler, der efter journalistbesøget sidste efterår fremkom i dagspressen, skal jeg lige give nogle enkelte tal, som måske vil give et lille indtryk af basens størrelsesforhold.

Start- og landingsbanen er fuldført i hele sin længde og maaler 10.000' x 200' og er yderligere paatænkt forlænget med 2000'. For at undgå optøning af permafrostlaget har det været nødvendigt at køre 7-8 millioner m³ fyld på som fundament. Overfladen af startbanen er belagt med en særlig blanding af asfalt og cement, som skal være tilstrækkelig smidig til at klare temperatursvingningerne.

Tankanlæggene omfatter ialt 40 tanke med en samlet kapacitet på 110.000.000 gallons eller 400.000 t. Det er det største tankanlæg, som ved amerikansk foranstaltning ~~er~~ er opført udenfor USA.

Hangarer omfatter ved udgangen af 1952 6 stk, der hver har et indvendigt flademaal på 6300 m² - d.v.s. hver kan rumme 1 stk. B-36 eller 5 stk. C-54 d.v.s. Skymasters (DC-4). Endvidere 3 jagerhangarer på hver ca. 3200 m² samt en del mindre hangarer.

Alle hangarer er opvarmede og forsynet med et særligt ventilationssystem under gulvene for at forhindre optøning af permafrostlaget.

Det vil føre for vidt at komme ind på alle de tekniske vanskeligheder, der under basens opførelser har rejst sig, og hvorledes de er blevet overvundet, ligesom en detailleret redegørelse for basens opbygning vil tage for megen tid, kan skal nævnes, at der findes et havneanlæg med alle moderne hjælpemidler og en kaj, hvor 2-3 10.000 t. skibe samtidig kan losses.

Basen vil, når den står færdig, omfatte 337 bygninger. Mandskabsbeboelsen kan rumme ca. 3.000 mand i enkeltmandskamre, men hvert kammer er dimensioneret til at kunne klare 4-mands belægning - og basens øvrige installationer saasom kabysser, messer, vandforsyning o.s.v. er af tilstrækkelig kapacitet til at kunne klare topbelægning - d.v.s. ca. 12.000 mand.

Ikke mindst under krigsforhold vil det være særdeles påkrævet, at en base af denne art kan holde sikker forbindelse med omverdenen. I Thule har man derfor, som et forsøg på at overvinde den værste hindring for sikker radiokommunikation, nemlig de hyppige radio "black-out's", bygget et kæmpemæssigt staaltaarn, der bærer en radioantenne.

Taarnet er rejst på et plateau nord for basen 600' over havoverfladen og maaler selv fra fod til top 1212' - det vil sige, at det på faa fod nær er lige saa højt som Empire State Building i New York!

Radarvarslingen for basen er planlagt varetaget af 3 stationer som nærdækning og 2 stationer som fjerndækning.

Nærdækningsstationerne placeres med 1 lige syd for basen og 2 på indlandsisen med en indbyrdes afstand på ca. 120 miles.

Af fjerndækningsstationerne paaregnes den ene anlagt i Pearyland og den anden i Inglefieldland ved Humboldtbrøen. Disse stationer er iøvrigt led i en radarkæde, der omfatter stationer bl.a. ved Alert og Isachsen Island i canadisk NW-territorium. For lige at give indtryk af disse stationer, skal jeg oplyse, at hver af dem er planlagt at skulle have en besætning på ca. 120 mand.

13. I sommer var Thule saa vidt udbygget, at basen i begrænset omfang kunne anvendes militært, men der fandtes på basen ikke et eneste effektivt forsvarsmiddel - ikke en jager og ikke en luftværnskanon.

Om der nu skulle være kommet jagere derop, er jeg ikke vidende om? derimod ved jeg, at man for fuld kraft pludselig er gaaet

igang med at rekognoscere for placeringsmuligheder for luftværnsartilleri.

14. Thules værdi for forsvaret af Grønland er vel problematisk. Basen maa - som tidligere nævnt - betragtes dels som en fremskudt jager base, der skal optage det første forsvar af det amerikanske kontinent, og dels som en fremskudt base for strategisk bombing. Med hensyn til dette sidste, siger jo allerede det forhold, at der opføres hangarer, der kan tage B-36 bombeluftfartøjer, en hel del om de vaaben, der fra Thule maa paaregnes taget i anvendelse i en evt. kommende krig.

Med hensyn til det første - jagerforsvaret - er der meget, der tyder paa, at man i dette kapitel ikke er tilfreds med Thule alene. Den amerikanske interesse for omraaderne omkring den danske vejrstation NORD og for omraader ved Danmarksfjord kan tyde paa ønsket om endnu en fremskudt jagerbase i dette NE-lige hjørne.

Thule-projektet, der, naar det staar færdigt, vel har kostet den amerikanske skatteborger det meste af 500 millioner dollars, har selvfølgelig ikke kunnet undgaa at foraarsage livlige diskussioner i den amerikanske presse. Fra "airmindede" skribenters side har projektet i den senere tid maattet staa for drøje hug. Især er det basens saarbarhed, der trækkes frem, og man henleder i denne forbindelse især opmærksomheden paa, dels at Thule ligger indenfor rækkevidden af jetbombere fra Franz Josefs Land og Murmansk, og dels, at de vanskelige forsyningslinier til basen er et haabløst handicap.

15. Hvor meget eller hvor lidt man nu end skal lægge i betragtninger af denne art, saa er dog i hvert fald tilstedeværelsen af forsvarsomraaderne, en kendsgerning, og deres betydning for saavel Grønlands som for NATO-omraadets forsvar en faktor, der maa tages med i betragtning ved dels den nationale og dels den samlede NATO planlægning.

Den del af planlægningen, der angaar de paa forsvarsomraaderne stationerede styrkers støtte til Grønlands forsvar, og som paahviler den danske øverstkommanderende paa Grønland, vanskeliggøres noget derved at disse styrker er rent nationale, amerikanske styrker, der ikke er underlagt nogen NATO kommandomyndighed. Dette giver nogen ret ejendommelige og indviklede kommandoforhold - et spørgsmaal, som jeg senere skal komme tilbage til.

Kommandoforhold.

16. Den - man kan vel nok sige sæsonprægede - danske militære virksomhed, som før den anden verdenskrig fandt sted i Grønland, maatte nødvendigvis efter krigen afløses af en permanent tilstedeværende dansk militærmyndighed. Det var ogsaa ganske i traad med hele opgavens natur og i fortsættelse af tidligere indsats, at det blev søværnet, der tog opgaven op og foranledigede Grønlandske Marinekommando etableret.

De nye forsvarslove kunne selvfølgelig heller ikke lade den- de marinekommando uberørt, og i stedet lovfæstede nu en Grønlands kommando med et underlagt Grønlandsk marinedistrikt med tilhørende marinestation.

Det var for saa vidt ikke saa galt, idet man herved skabte mulighed for etablering af en myndighed med en chef af passende høj charge - et forhold, som maa ses i relation til tilstedeværelsen af de amerikanske styrker i Grønland. Det mindre velovervejede og mindre hensigtsmæssige - ikke blot set ud fra rene søværnsinteresser - er imidlertid, at man formentlig udfra indtrykket af en saa godt som udelukkende amerikansk luftmilitær indsats i Grønland - i loven fik sat ind, at chefen for Grønlands kommando er søofficer eller flyverofficer. At den første chef for GLK blev en søofficer, og at GLK som en foreløbig løsning blev underlagt SVK, har i denne forbindelse mindre betydning. Jeg skal om lidt komme ind paa de opgaver, der paahviler CHGLK, og det vil da ses, at disse opgaver for det langt overvejende antals vedkommende er saa maritimt prægede, at deres løsning kun med rimelighed kan paalægges en søofficer.

Nationale instruks.

17. I sin nationale virksomhed, det vil sige som dansk militær øverstkommanderende paa Grønland, er chefen for Grønlands

Kommando SVK direkte underlagt og varetager sine opgaver i henhold til en af forsvarsministeriet udstedt instruks.

Efter denne instruks er hans militære kommandoomraade i fredstid Grønlands sø- og landterritorier samt luftrummet derover. Efter forsvarsministeriets nærmere bestemmelser vil der blive ham underlagt styrker af det danske forsvar.

Med disse styrker, samt med øvrige hjælpemidler, der er stillet til hans raadighed, paahviler det ham i krig at sikre det lokale forsvar af de danske forsvarsomraader og militære stationer.

Til denne instruksens ordlyd er kun at bemærke?

for det første, at CHGLKs ansvarsomraade i krig altsaa ifølge instruksens ikke omfatter lokalforsvaret af hele Grønland, hvilket reelt maaske nok er forstaaeligt, men formelt maa forekomme mindre hensigtsmæssigt, og

for det andet, at danske forsvarsomraader ikke eksisterer og sandsynligvis heller ikke vil blive oprettet.

Endvidere designerer instruksens, da den ligger forud for SACLANTs etablering, CHGLK som ISCOM GREENLAND.

Instruksens indeholder sædvanlige bestemmelser om gældende loves og bestemmelsers overholdelse o.s.v.

Den paalægger CHGLK ansvaret for overholdelse af Grønlands-overenskomstens aftaler, forsaavidt angaar ham vedrørende forhold - herunder udsendelse af forbindelsesofficerer til de amerikanske administrerede forsvarsomraader.

Endelig skal han opretholde bedst mulig forbindelse med civile danske myndigheder og yde disse bistand i mulig udstrækning.

Instruksens slutter af med den saakaldte "mundkurvsbestemmelse", der i al korthed gaar ud paa, at ved forhandlinger, herunder ogsaa uformelle samtaler, med Atlantpagtmyndigheder eller enkelte repræsentanter for saadanne maa han ikke fremsætte meningstilkendegivelser, hvori der gives udtryk for muligheden for en dansk forsvarsindsats, der ligger uover den til enhver tid af rigsdagen vedtagne forsvarsordning og ~~bestemmelser~~ i tilslutning hertil af den ansvarlige minister ~~XX~~ givne bestemmelser.

18. Paa dette spinkle grundlag skal CHGLK herefter kunne gennemføre sin planlægning forsaavidt de nationale krigstidsopgaver angaar.

Det vil især bemærkes, at der i den nationale instruks ingen vejledning eller bestemmelser findes for, hvorledes de i Grønland stationerede amerikanske styrker kommer ind i billedet.

I det hele taget bliver der først lidt mere klaring i billedet, naar man ser lidt paa forsvarets NATO-side.

ISCOM GREENLAND.

19. Danmarks tilslutning til Atlantpagten og Grønlands beliggenhed indenfor NATO-området medførte automatisk, at Grønland indgik i NATO-planlægningen. x forsvaret af

Som bekendt trak det lidt længe ud med etableringen af den allierede kommando for Atlanterhavet, men da udnævnelser af SACLANT endelig kom, fulgte etableringen af hovedkvarteret i Norfolk ret hurtigt efter - den officielle aabning fandt sted i april 1952 - og udnævnelser af SACLANTs forskellige "subordinate commanders" kom derefter ret omgaaende.

SACLANTs ansvarsomraade dækker hele det nordlige Atlanterhav og inkluderer en række øer - de saakaldte "Island Base's" - hvis ydelser er vigtige for løsningen af SACLANTs opgaver, og hvis forsvar ikke paa hensigtsmæssig maade kan knyttes til landkommandoen d.v.s. SACEUR.

Atlanterhavets omraade er kommandomæssigt delt op i et vestligt og et østligt omraade med hver sin omraade-chef, og disse omraader er saa igen delt op i "subareas".

I det vestlige omraade, i hvilket SACLANT (admiral McCormick) selv som CINCPACWESTLANT varetager chefsposten, indgaar Grønland som "Island Base" med CHGLK som "Island Commander Greenland. Øvrige "Island Base's" under SACLANT er Island, Færøerne, Bermuda, Azorerne og Madeira.

SACLANTs hovedopgave er dels beskyttelsen af de for krigsførelsen i Europa livsvigtige forsyningslinier over Atlanten og dels ydelse af flaadestøtte til Europakommandoen - herunder Nordregionen - samt i forbindelse hermed ydelse af luftstøtte med hangarskibsbaseerede luftfartøjer.

20. CHGLKs placering i NATO's kommandoorganisation er saaledes direkte under CINCWESTLANT. Hans opgaver er fastlagt i en af CINCWESTLANT meddelt instruks, medens ansvarsfordelingen ~~XX~~ i krig mellem ISCOM GREENLAND og CINCWESTLANT skal fastsættes gennem en særlig overenskomst mellem SACLANT og danske myndigheder. En saadan overenskomst har ~~XXXXX~~ der været ført forhandling om, og et forslag er indsendt til og afventer forsvarsministeriets godkendelse.

I CINCEASTLANTs instruks til ISCOM GREENLAND fastslaaes det indledningsvis, at ISCOMs ansvarsomraade er øen Grønland med tilhørende kystfarvande. Her er saaledes i modsætning tildelen danske instruks hele det grønlandske omraade inddraget.

I krigstid er ISCOM GREENLAND overfor CINCWESTLANT ansvarlig for:

- (1) lokalforsvaret af Grønland, og
- (2) ydelse af basefaciliteten og logistisk støtte til Atlanterhavsomraadets styrker i den udstrekning, de foreliggende muligheder tillader det,

I fredstid skal ISCOM GREENLAND gennemføre den planlægning og de øvrige forberedelser, der er nødvendige for en effektiv udførelse af hans krigsopgaver.

Om de styrker, der vil blive stillet til hans raadighed, siger instruks, at disse vil omfatte dels saadanne, som afgives af de nationale myndigheder, og dels saadanne, som maatte blive ham tildelt fra CINCWESTLANT. Han skal endvidere træffe aftaler med cheferne for de amerikanske eller NATO- styrker, som er baseret i Grønland, med hensyn til støtte fra disse til løsningen af lokalforsvarsopgaverne.

Endelig skal han opretholde nær forbindelse med de allierede chefer for tilstødende omraader samt med den amerikanske CINCNORTHEAST paa New Foundland, under hvem de amerikanske flyverstyrker paa forsvars omraaderne sorterer, og i fornødent omfang koordinere sin planlægning med disse myndigheder.

21. Fra CINCWESTLANTs side forstaas ved udtrykket lokalforsvar, forsaavidt Grønland angaar, følgende?

- (1) Havneforsvar, det vil sige det sømilitære forsvar af havne. Dette omfatter forsvarsforanstaltninger imod angreb af undervandsbaade, fra styrker ført frem af undervandsbaade eller angreb fra lette overfladefartøjer samt fjendtlige minelegningsoperationer. Saadanne forsvarsforanstaltninger bestaar i overfladepatruljer til beskyttelse af havne og havneindløb, minelægning, minestrygning etablering af varslingsanlæg og forholdsregler til havnekontrol.
- (2) Kystpatruljer til beskyttelse af havneanduvninger samt af kystfarvandene.
- (3) Kystforsvar til beskyttelse imod amfibieangreb eller angreb fra undervandsbaade.
- (4) Luftforsvar, d.v.s. forsvar imod luft- eller luftbaarne angreb, samt
- (5) forsvar mod sabotage.

Som jeg tidligere nævnte, maa disse lokalforsvarets forskellige elementer forekomme af saa altovervejende sømilitær natur, at grundlaget for lovens bestemmelse om, at CHGLK kan være noget som helst andet end søofficer, synes ganske uholdbar. Det maa haabes, at man ved den kommende revision søger dette forhold rettet.

22. Til løsningen af de ham paahvilende opgaver maa ISCOM GREENLAND herefter - udover de ham tildelte danske styrker - kunne paaregne assistance fra følgende styrker?

- (1) Søstyrker (evt. ogsaa luftstyrker) fra CINCWESTLANT.

Sadanne styrker maa paaregnes underlagt ISCOMs operative kommando eller operative kontrol - alt efter arten og omfanget af opgaver og styrker.

(2) Søstyrker (evt. Luftstyrker) fra CINCEASTLANT.

Visse opgaver - f.eks. i Østgrønland - vil formentlig mest hensigtsmæssigt kunne løses af styrker fra CINCEASTLANTs kommandoomraade - f.eks. fra Island.

Indsættelse af saadanne styrker maa formentlig ske efter aftale mellem CINCWESTLANT og CINCEASTLANT med underretning til ISCOM GREENLAND, der maa paaregnes at have stillet opgaverne og fremsat anmodning om støtte til CINCWESTLANT.

Da ISCOM ingen muligheder har for effektiv kommandoføring paa Grønlands østkyst, maa det antages, at her indsatte styrker forbliver under CINCEASTLANTs - etc. ISCOM ICELANDS - operative kontrol.

(3) Luftbaarne landstyrker fra den canadisk/amerikanske region.

Saadanne styrkers deltagelse i kamphandlinglinger i Grønland maa paaregnes at ske under ISCOMs operative kontrol.

(4) Amerikanske luftstyrker baseret paa forsvarsomraaderne i Grønland.

Assistance fra disse styrker maa planlægges direkte mellem de paagældende basechefer og ISCOM. Det maa forvortes og iøvrigt ogsaa anses for hensigtsmæssigt, at disse styrkers deltagelse i Grønlands forsvar sker under de paagældende amerikanske chefers operative ~~KOMMANDO~~ kommando, idet alle de hermed forbundne spørgsmaal maa afklares ved detailforhandlinger mellem ISCOM og de paagældende basechefer - evt. tillige ved forhandling med disses nærmest foresatte, CINC North East.

23. Lokalforsvaret af forsvarsomraaderne maa paaregnes foretaget af disse selv med disponibelt personel og materiel.

24. Forsvaret af de betydningsfulde danske vejrstationer kan kun klares ved at væbne det der tjenstgørende personel og tillægge det militær status.

De fornødne planer herfor har i det sidste par aar ligget færdigudarbejdede, men har ikke kunnet iværksættes paa grund af manglende forstaaelse for spørgsmaalets betydning i grønlandsdepartementet.

25. ISCOM GREENLANDs muligheder for at leve op til det ham paalagte ansvar er naturligvis i første række betinget af tildeling af de fornødne styrker, men dernæst ogsaa i højeste grad af raadigheden over en passende udbygget stab og over de fornødne kommunikationsmidler GLK.

26. Den amerikanske interesse for Grønland - set saavel i nationalt amerikansk som i NATO perspektiv - kan friste til en brutal udtalelse om, at ligegyldigt hvad der sker, hvor meget eller hvor lidt Danmark kan, og navnlig vil yde i militær henseende paa Grønland, skal dog Grønland under en evt. kommende krig nok blive forsvaret.

Det maa dog vel være det - nationalt set - anstændigste, at vi selv yder, hvad vi kan til forsvaret af hver fodsbred af dansk territorium, og for at stille det klart, hvad vi idag, forsaavidt Grønland angaar, har gjort i dette kapitel, skal jeg til slut sige nogle ord om GLK.

27. Som allerede nævnt har CHGLK sit hovedkvarter paa marinestationen Grønnedal.

Under GLK hører: Grønlands marinedistrikt med tildelte søværnsenheder, marinestationen Grønnedal, ~~KOMMANDO~~ forbindelsesofficererne paa forsvarsomraaderne, tildelte luftfartøjer og den militære slædepatrulje i Nordøstgrønland.

28. GLKs opgaver i krig og fred har jeg været inde paa ved omtalen af den nationale instruks, og kommandoforholdene, saavel de nationale som de allierede, er ogsaa omtalt.

GLM.

29. Grønlands marinedistrikt er i saavel krig som fred det

led, igennem hvilket GLK udøver sin nationale sømilitære myndighed, det vil i krig sige varetagelsen af den nationale del af de sømilitære lokalforsvarsopgaver, og i fred løsningen af opgaver saasom fiskerinspektion, stationstjeneste, materiel- og personeltransporter, søredningstjeneste o.s.v.

Det raadige skibsmateriel, 4 inspektionskuttere, er hverken helt eller halvt tilstrækkeligt til en forsvarlig løsning af bare fredstidsopgaverne. Jeg skal blot minde om, at Grønlandskommissionens betænkning, der udkom i 1950, indeholder et forslag om et minimum af 2 inspektionsskibe, 3 kuttere og 3 inspektionsfartøjer til vestkysten og 1 inspektionsskib og 1 kutter til østkysten.

Selv om de eksisterende 4 kuttere under krig er paaregnet forøget med "Hejmdal", vil denne indsats i betragtning af de foreliggende opgaver vel knap nok kunne betegnes som "symbolsk".

Naar hertil kommer, at der idag ikke er tilkommanderet GLM en selvstændig chef, idet CHGLK samtidig er CHGLK, hvilket efter tilkomsten af CHGLKs NATO-opgaver med deraf i fredstid flydende mulighed for fravær fra Grønland, maa man vist have lov at sige, at Grønlands marinedistrikts mulighed for at løse de foreliggende opgaver - altsaa i realiteten den danske militære indsats i Grønland - er forstemmende ringe.

Grønland

30. Den ydre ramme og de praktiske forudsætninger for GLKs og GLMs virksomhed udgøres af marinestationen Grønland, der i henhold til Grønlandsoverenskomsten blev overtaget fra USA i 1951.

Ved overtagelsen var bygninger og øvrigt materiel i særdeles slet forfatning, men gennem et ihærdigt arbejde saavel fra opsendte civile som fra den militære besætnings side er det siden overtagelsen lykkedes at raade nogen bod paa stationens forfaldne tilstand.

Der er dog stadig store mangler og utilfredsstillende forhold at pege paa, og da GLKs - og altsaa ISCOM GREENLANDS - arbejdsvilkaar og virkemuligheder er nøje kædet sammen med Grønlands vilkaar og muligheder, skal jeg, for at give et indtryk af, hvor det bl.a. er, skoen trykker, drage nogle enkelte forhold frem.

31. Ligesom herhjemme er en stor del af de eksisterende problemer af personelmæssig art,

For befalingsmændenes vedkommende er ~~forholdet~~ forholdet det, at GLKs stab i øjeblikket kun bestaar af chefen selv, en stabschef, en adjutant og en intendant - en personelstyrke, der selvsagt overhovedet ikke tillader effektivt stabsarbejde, det være sig saavel med hensyn til de nationale opgaver som ikke mindst med hensyn til NATO-opgaverne.

Marinestationens befalingsmandsbesætning bestaar af 25 mand, hvoraf kun 1 søofficer af linien (stationschefen) - en styrke, som ikke muliggør en rationel daglig tjeneste.

Den menige besætning, der omfatter 138 mand, er utilstrækkelig til at sikre stationens militære beredskab, brandbekæmpelse og vedligeholdelse.

Bortset fra de utilfredsstillende arbejdsvilkaar, som en underbemanding altid medfører, findes der en hel del andre, baade tjenstlige og personlige irritationsmomenter. Jeg skal ~~ikke~~ i flæng blot nævne ting som f.eks.:

Udkommando under forkerte økonomiske og tjenstlige forudsætninger,

utidssvarende underbringelsesforhold for saavel befalingsmænd som menige,

afgifter paa tobak, spiritus, chokoladevarer m.v. til den grønlandske landskasse, som paa sin side ikke yder noget til Grønland i form af veje, skoler, kirker, biografer o.s.v.,

førsinkede og ofte stærkt værdiforringede forsendelser, stammende fra idelige omladninger og fartplan ~~ændringer~~ ændringer for de af Grønlands handel chartrede skibe, hvormed al forsendelse sker,

manglende muligheder for rettidig at opnaa de dollarbevillinger, der er en forudsætning for fremskaffelse af reservedele til det paa stationen eksisterende materiel af amerikansk oprindelse.

en hjemlig filmstjeneste, der ofte ser det som sin hovedopgave at blive af med de ældste "Gøg og Gokke"-film til Grønnedal,

Manglende forståelse i et stærkt hærpregede forsvarsministerium for de særprægede personlige og tjenstlige forhold, der gør sig gældende for tjenesten paa Grønland o.s.v. o.s.v.

Jeg kunne nævne endnu en lang række ting, der ved et tjenestested som Grønnedal i endnu højere grad end herhjemme slider haardt paa de ansvarlige befalingsmænd.

En hel del forhold kunne nok med lidt god vilje og smidighed ordnes herhjemme fra.

Det er saaledes bl.a. at haabe, at de planer for en ny familiebeboelse, der ligger udarbejdede, snart kan bringes til udførelse i et omfang, der muliggør, at enhver befalingsmand, der skal forrette f.eks. over 1 aars tjeneste paa Grønnedal, kan medtage familie og sikres passende, velindrettet beboelse - et forhold, som det af hensyn til den psykiske belastning, som et ofte fleraarigt ophold paa ~~Grønland~~ Grønland under isolerede forhold kan frembyde for selv den stærkeste karakter, er overordentligt vigtigt at faa bragt i orden.

32. Grønnedal som hovedkvarter for CHGLK og ISCOM GREENLAND og som baseomraade for allierede søstridskræfter under krig maa forlanges passende udstyret med forsvarsmidler - et krav, som idag ikke kan siges at være blot tilnærmelsesvis opfyldt.

Der er i øjeblikket opstillet et batteri bestaaende af 3 stk. 57 mm kanoner, hvilket næppe kan siges at kunne yde et blot nogenlunde effektivt forsvar af fjorden mod en ~~hovedtruslerne~~ af hovedtruslerne, nemlig indtrængende ubaade. GLK ønsker derfor artilleriforsvaret forstærket ved opstilling af f.eks. 2 stk. 105 mm kanoner, som effektivt kan dække fjorden.

En yderligere sikring kan opnaas ved udlægning af loops i fjordmundingen.

Et effektivt nærluftværnsforsvar synes vanskeligt at opnaa paa grund af de foreliggende muligheder for fuldstændig skjult og dækket indflyvning mod stationen.

Det eksisterende lette luftværnsartilleriforsvar paa 6 stk. 20 mm og 2 stk. 40 mm maa dog forekomme for svagt.

33. Den absolutte betingelse for, at CHGLK og ISCOM GREENLAND under saavel krig som fred kan løse sine opgaver, er, at der raades over en veludbygget og velbemandet radiotjeneste, der er i stand til at holde forbindelse med saavel nationale som allierede kommandomyndigheder samt med forsvarsomraaderne og enheder under GLKs operative kontrol.

En væsentlig udbygning af den eksisterende station baade materielt og personelt er nødvendig for at tilfredsstille disse krav. Yderligere taler brandfare og sikring under krigsforhold for en spredning af anlæggene og anbringelse af disse i smaabunkers.

I samme forbindelse maa nævnes, at der i Grønnedal ganske mangler en beskyttet kommandostation.

34. Saa meget om Grønnedal.

Af yderligere enheder under GLK skal jeg endnu omtale luftfartøjer og slædepatruljer.
Luftfartøjer.

35. Normalt er der kun tildelt GLK en enkelt Catalinamaskine som skal klare opgaver som: Rekognoscering, ispatruljer, sø- og luftredningsopgaver, transportopgaver o.s.v.

Flyvevaabnets anstrengte personel- og materielsituation gør det ikke muligt konstant at holde et luftfartøj stationeret i Grønland til disposition for GLK. Der findes saaledes ikke nogen Catalina deroppe i øjeblikket. Dette er en særdeles uholdbar situation, da det dels udelukker CHGLK fra overhovedet at kunne bevæge sig væk fra Grønnedal i vintermaanederne, og dels medfører, at man fra dansk side overhovedet ikke er i stand til at gennemføre eller deltage i løsningen over eget territorium af saa vigtige opgaver som redningstjeneste og rekognoscering.

Det er nationalt set en saare beklagelig situation.

Slædepatrulje.

36. Den militære slædepatrulje blev oprettet som et forsøg i sommeren 1950 med den opgave, dels at gennemføre patruljerejser i de store øde kyststrækninger i NE-Grønland, og dels at søge uddannet en grundstamme af befalingsmænd i ophold og kampteknik i artiske egne.

Patruljen sammensættes af egnet, frivilligt personel - fortrinsvis fra Hæren - og var i begyndelsen stationeret paa Ellæ N-for Scoresbysund. For at skabe bedre rejsebetingelser og bedre pladsforhold flyttedes patruljen i sommeren 1952 til en nybygget station i nærheden af Daneborg vejrstation.

Patruljen har i sin nu godt 2-årige levetid opnaaet rejseresultater, der langt overstiger, hvad man oprindeligt havde turdet haabe paa. Der er i den seneste tid fremkommet planer om en forsøgsvis indledende motorisering, hvilket selvsagt yderligere vil øge patruljens rejsemuligheder og effektivitet.

Efter kyndige folks udsagn er en slædepatruljes rekognoscerings-effektivitet langt større, end den effektivitet, der kan opnaas ved luftrekognoscering, hvortil kommer, at den mobile slædepatrulje i disse egne har en kampværdi, der langt overstiger en talmæssigt overlegen, men stedbunden modstanders.

Slutning.

37. Hvis man nu summerer forholdene ved GLK op, vil det billede, der kan tegnes af den danske militære indsats i Grønland idag, vise, at der af den eksisterende danske militære styrke er udrettet et arbejde, der fortjener paaskønnelse og anerkendelse - ikke mindst i betragtning af de fra hjemlige forhold vidt forskellige personlige og tjenstlige forhold, hvorunder arbejdet er udført.

Det maa haabes, at personelforholdene herhjemme snart maa tillade, at der finder en nødvendig udvidelse af officersbesætningen i Grønnedal sted. Der er i højeste grad brug for søofficerer med lyst til og interesse for tjenesten i Grønland. Tjenstligt er en udkommando til Grønland interessant og lærerig ~~derved~~ derved, at man kommer ud for en tjeneste, der saa at sige ~~skal~~ skal bygges op helt fra grunden under helt nye forhold, og personligt er et ophold i Grønnedal en oplevelse for livet ~~et~~, et udmærket klima, pragtfulde omgivelser med rig lejlighed for baade jagt og fiskeri og andet friluftsliv.

38. Det maa og bør være muligt ad administrativ vej at borttrykke de irritationsmomenter og mindre tilfredsstillende forhold, der idag frembyder sig for personellet's ophold i Grønland. Det maa være rimeligt herhjemmefra administrativt at behandle kommandoen udfra andre betragtninger, end dem, der ellers maa anvendes overfor militære myndigheder i selve Danmark. Gældende regulativer og bestemmelser for tjenstlige forhold bør i det langt overvejende antal tilfælde tillempes tjenestens og personellet's tarv, inden de finder anvendelse paa de specielle grønlandske forhold.

39. Forsvaret af Grønland og udbygningen af forsvaret der rummer store problemer af saavel statsretslig som økonomisk art.

Ved betragtningen af de statsretslige problemer, maa man stille sig klart de forpligtigelser, som indgaaelsen af Grønlandsoverenskomsten af 27. april 1951 paalægger den danske stat. Hvis Danmark ikke selv kan eller vil opfylde disse forpligtigelser, kan konsekvensen blive, at USA i egen interesse og motiveret med Danmarks svigtende evne overtager disse forpligtigelser med det resultat, at suveræniteten over Grønland gradvis glider Danmark af hænde - et forhold, der med den status, som Grønland efter den nye grundlov faar, maa forekomme at være nøjere eftertanke værd.

De økonomiske problemer maa naturnødvendigt afvejes i forhold til de hjemlige økonomiske forsvarsproblemer. Det er naturligt at sige, at vi fortrinsvis maa anvende vore økonomiske muligheder paa forsvaret af det egentlige Danmark, hvor de største værdier staar paa spil, og hvor truslen er størst: men naar dette er sagt, maa man dog stadig have for øje, at Grønland er en del af det danske territorium, og man maa stille sig klart, hvilke konsekvenser i statsretslig og suverænitetsmæssig henseende en negligering af forsvaret af Grønland kan have.

40. I forhold til amerikansk formaaen og i forhold til den faktiske amerikanske indsats i Grønland vil den danske militære indsats under krig i materielmæssig henseende næppe kunne blive andet end af symbolsk virkning - men selv i saa fald bør vi tilstræbe at gøre symbolet saa stærkt, at det viser vor vilje til at hævde danske suveranitetensmæssige interesser.

Paa eet omraade maa vore økonomiske evner dog kunne række til en indsats udover det symbolske - nemlig ved at gennemføre en saadan udbygning af CHGLKs stab og af hans kommunikationsmidler, at der sikres CHGLK mulighed for under krig at bevare fuldt overblik over militære foretagender i Grønland, hvilket igen vil sige: Blive i stand til at varetage den fornødne operative kontrol med hensyn til de styrker, der indgaar i eller afgives til Grønlands forsvar.

Hvis vi løser denne opgave, skaber vi samtidig det rette grundlag for effektiv indsats af de styrker, som det er at haabe, vi senere maa faa mulighed for at opstille til forsvar for og virke paa den del af det danske territorium, hvor saa mange søofficerer gennem aarhundreder har ydet en indsats til gavn for landet og til hæder for den danske marine.

SIGNATURFORKLARING.

- - kommandolinie
- - holde nær forbindelse og koordinere planer (under overvejelse)
- - operativ kontrol
- - forbindelsesofficerer
- - myndigheder paa Grønland.

